

แซมพูสมุนไพรรักษาโรค

นางสาว วสุ วิฑูรย์สฤทธิศิลป์
นาย ศุทธิชัย พจนานุกาพ

โครงการพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาเภสัชศาสตรบัณฑิต
คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2545

HERBAL SHAMPOO FOR PETS

MISS WASU WITOONSALIDSILP

MISTER SUTTICHAJ POJANANUPHAP

A SPECIAL PROJECT SUBMITTED IN PARTIAL FULLFILMENT
OF THE REQUIREMENT FOR
THE BACHELOR DEGREE OF SCIENCE IN PHARMACY
FACULTY OF PHARMACY
MAHIDOL UNIVERSITY
2002

โครงการพิเศษ
เรื่อง แชมพูสมุนไพรสำหรับสัตว์เลี้ยง

.....
(นางสาววสุ วิฑูรย์สฤณีศิลป์)

.....
(นายศุทธิชัย พจนานุกาพ)

.....
(ผศ.เย็นจิต พรหมบุญ)
อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ผศ.วิเชษฐ์ ลีลามานิตย์)
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....
(ผศ.พรรณวิภา กฤษฎาพงษ์)
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

แชมพูสมุนไพรสำหรับสัตว์เลี้ยง

วสุ วิฑูรย์สถุณศิริศิลป์, ศุทธิชัย พจนานุกาพ

อาจารย์ที่ปรึกษา: เย็นจิต พรหมบุญ*, วิเชษฐ์ สีสามานิตย์**, พรรณวิภา กฤษฎาพงษ์***

* ภาควิชาอาหารเคมี คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

** ภาควิชาชีวเคมี คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

*** ภาควิชาเภสัชกรรม คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

คำสำคัญ: แชมพูสมุนไพร, ปริมาณฟอง, ความหนืด

โครงการพิเศษนี้เป็นการศึกษาทดลองการตั้งตัวและผลิตแชมพูสมุนไพรสำหรับสัตว์เลี้ยง จากสมุนไพร 3 ชนิด คือ เปลือกมังคุด เมล็ดสะเดา ตะไคร้หอม โดยการตั้งตัวแชมพูขึ้นจากสารลดแรงตึงผิวประเภทต่างๆรวมทั้งปรับเปลี่ยนสัดส่วนสารผสมในแต่ละตัว และตรวจสอบคุณสมบัติทางกายภาพของแชมพูขึ้น ได้แก่ ความหนืดและปริมาณฟอง คัดเลือกตัวแชมพูขึ้นที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเพื่อนำมาพัฒนาเป็นแชมพูสมุนไพรสำหรับสัตว์เลี้ยง และคัดเลือกตัวแชมพูสมุนไพรที่มีคุณสมบัติทางกายภาพ ลักษณะภายนอก และความคงตัวที่เหมาะสมที่สุดเพื่อนำไปทดสอบในอาสาสมัครซึ่งเป็นเจ้าของสัตว์เลี้ยงเกี่ยวกับความพึงพอใจด้านลักษณะภายนอก สี กลิ่น ความหนืด และความพึงพอใจภายหลังการทดลองใช้ ปริมาณฟอง ความยากง่ายในการล้างออก ความนุ่มของขน ความมันวาวของขน กลิ่นของสัตว์เลี้ยงภายหลังใช้แชมพู โดยให้คะแนนตั้งแต่ 0-4 คะแนน และปริมาณเห็บหมัดภายหลังการใช้โดยให้คะแนนตั้งแต่ 0-3 คะแนน

ผลการศึกษาพบว่า สารสกัดแอลกอฮอล์ของเปลือกมังคุดจะไม่สามารถเข้ากันได้กับแชมพูขึ้นที่มี anionic surfactant สารสกัดแอลกอฮอล์ของเมล็ดสะเดาจะเข้ากันได้ดีกับแชมพูขึ้นที่มี anionic และ amphoteric surfactant ส่วนสารสกัดตะไคร้หอมจะเข้ากันได้ดีกับแชมพูขึ้นที่มี nonionic surfactant โดยผลการทดสอบด้านความพึงพอใจของเจ้าของสัตว์เลี้ยงพบว่า แชมพูเปลือกมังคุดมีคะแนนเฉลี่ยด้านกลิ่นมากที่สุดเท่ากับ 2.94 แชมพูตะไคร้หอมมีคะแนนเฉลี่ยด้านความหนืด และสีมากที่สุดเท่ากับ 3.05 และ 2.83 ส่วนผลในการฆ่าเห็บหมัดนั้นมีคะแนนเฉลี่ยของแชมพูเปลือกมังคุด เมล็ดสะเดาและตะไคร้หอมเท่ากับ 1.39 1.32 และ 1.30 ตามลำดับ

Herbal shampoo for pets

Wasu witoonsalidsilp, Suttichai pojananuphap

Project advisor: Yenjit phrombun*, Wichet leelamanit**, Punwipa kritsadaphong***

* Department of Food Chemistry, Faculty of Pharmacy, Mahidol university

** Department of Biochemistry, Faculty of Pharmacy, Mahidol University

*** Department of Pharmacy, Faculty of Pharmacy, Mahidol University

Keyword: Herbal shampoo, Foam volume, Viscosity

The goal of this project is to formulate herbal shampoo for pets by varying the contents of ingredients especially surfactants. The physical properties of shampoo bases were evaluated by measuring the viscosity and foam volume. The appropriate formulas were selected and mixed with herbal extracts (mangosteen rind extract, neem seed extract and lemongrass extract), and determine for physical and biological evaluations. The physical properties such as color, smell, viscosity, foam volume, comfortably washing, softness and shine feels on pet's fur were the criteria for evaluation (scores between 0-4). The decrease of tick and flea have given by pet's owner (scores between 0-3). The results showed that the dried mangosteen's rind alcohol extract was incompatible with anionic surfactant, the dried neem seed alcohol extract was compatible with the combine formula between anionic and amphoteric surfactant, the lemongrass extract was compatible with nonionic surfactant. The satisfaction of pet's owner showed that mangosteen rind shampoo has the best mean score in smell (2.94), lemongrass shampoo has the best score in viscosity and color (3.05, 2.83). The lowering tick and flea scores of mangosteen, neem and lemongrass were 1.39, 1.32 and 1.30 respectively.